

EU-projektet Anhörigvårdare

Glömda familjer - behovsanalys

EU-projektet Anhörigvårdare

Glömda familjer - behovsanalys

Att förstå släktingföräldrars behov och behoven hos de barn de tar hand om är en viktig del av EU-projektet Släktingföräldrar. Denna rapport ger en översikt över behoven hos den här gruppen, och grundar sig på intervjuer med fler än 180 släktingföräldrar i 7 europeiska länder. Slutsatserna i rapporten kommer att användas av partners i projektet för att ta fram hjälpmedel avsedda att skydda barn och ungdomar i dessa placeringar från de skador som droger kan förorsaka.

Mentor UK

www.eukinshipcarers.eu

EU-projektet Släktingföräldrar leds av Mentor UK och finansieras av Europeiska Unionen inom ramen för folkhälsoprogrammet.

Mentor UK

Mentor UK är en registrerad brittisk välgörenhetsorganisation som fungerar tillsammans med sina partners i den internationella Mentor-familjen, med vilken den delar samma uppdrag: stiftelsen Mentor fokuserar på förebyggande av narkotikamissbruk i sina ansträngningar att främja hälsa och välbefinnande hos barn och ungdomar, samt att minska skadeverkningarna på deras liv som missbruk kan föra med sig. Mentor inriktar sig på att stödja en effektiv användning av mänskliga, ekonomiska och intellektuella resurser för att nå sina mål.

Registrerad välgörenhetsorganisation Nr 1112339

Registrerat bolag No. 5609241

SAMMANFATTNING

"Jag önskar av hela mitt hjärta att mitt barnbarn ska få växa upp och bli en vacker, intelligent ung kvinna med många möjligheter inom räckhåll; hon förtjänar detta efter det liv hon har haft hittills". Vårdare - Storbritannien

Partners i EU-projektet Släktingföräldrar

- Belgien – De Sleutel
- Italien – Regione Abruzzo
- Litauen – Mentor Lithuania
- Rumänien – Holt Romania
- Spanien – University of Navarra
- Sverige – Mentor Sweden
- Storbritannien – Mentor UK

Rapporten är en sammanställning av rapporter från de olika partners som deltar i EU-projektet Släktingföräldrar. Projektet syftar till att förbättra kvaliteten i förebyggande program som riktar sig till barn och ungdomar som lever med släktingföräldrar och därmed förhindra att utsatta barn och ungdomar tar skada till följd av alkohol eller droger.

Projektet leds av Mentor UK och finansieras av Europeiska unionen inom ramen för folkhälsoprogrammet.

Under det senaste året har vår projektgrupp talat med släktingföräldrar i de 7 länder där vi genomför projektet. Alla släktingföräldrar tog hand om barn eller ungdomar därför att deras föräldrar hade drog- eller alkoholproblem och inte längre kunde ta hand om barnen själva.

Vi har talat med 183 släktingföräldrar och frågat dem om deras liv och om livet för barnen de hade vårdnaden om. 115 av de intervjuade var mor- eller farmödrar, 35 var mostrar eller fastrar, 13 var far- eller morfäder och 8 var far- eller morbröder, fyra var syskon, och slutligen har vi också pratat med 8 andra släktingar, inklusive två "gammelmostrar".

Vi vill framföra vårt tack till alla som gav sig tid att tala med oss om deras situation. De var ofta tvungna att återuppleva smärtsamma upplevelser och känslor i hopp om att vi skulle ge dem möjlighet att få sina röster hörda av en bredare publik, och för att hjälpa släktingföräldrar och de barn de tar hand om i framtiden.

Likheter

Under intervjuerna fann vi att det fanns stora likheter mellan de 7 länder vi arbetar i, Belgien, Italien, Litauen, Rumänien, Spanien, Sverige och Storbritannien.

Släktingföräldrarna berättade för oss:

- Att bli släktingförälder är stressfyllt. Både de och barnen är traumatiserade och osäkra på vad som ska hända i framtiden.
- Släktingföräldrar har det ofta ekonomiskt sämre som en följd av beslutet att ta på sig omvårdnadsansvaret; några hade lämnat sina jobb för att ta hand om barnen, andra fann att de var tvungna att återgå i arbete för att kunna klara sig ekonomiskt.
- Det verkar ofta inte finnas något val att bli en släktingförälder; de sa att de kände en skyldighet och en del berättade att de kände sig pressade att ta på sig rollen på grund av omständigheterna eller av på grund av andra familjemedlemmar.
- Släktingföräldrar sätter barnens behov främst och sin egen hälsa och välbefinnande i andra hand.
- Släktingföräldrarnas relationer till andra vuxna tar skada; de hade inte tid eller pengar att fortsätta med sitt sociala umgänge och kände skam för vad deras familjer hade gått igenom.
- Socialarbetare uppfattades ibland som distanserade och hjärtlösa.

Vårdarna talade också om sina förhoppningar och farhågor för de barn de hade ansvar för. De berättade för oss:

- Barnen hade djupa känslomässiga behov som en följd av vad de upplevt.
- De ville kunna ge barnen en så normal barndom som möjligt.
- Släktingföräldrarna uttryckte oro över att inte kunna hjälpa barnen med deras utbildning, de upplevde att skolarbetet hade förändrats sedan deras skoltid.
- Många släktingföräldrar var oroliga över den roll som droger och alkohol kunde spela i barnens liv, de efterlyste bättre utbildning om droger och alkohol, och om hjälpmedel som kunde hjälpa barnen undvika de skador som droger kan orsaka.
- När barnen blev äldre blev beteendet ett problem och släktingföräldrarna uttryckte ett önskemål om att kunna tillämpa strategier som gör det möjligt för ungdomar att hantera sin ilska.

Skillnader

Det skiljde mellan länderna angående vilka substanser som orsakade störst problem. För många var emellertid alkohol det största problemet.

De olika sätt som länderna hanterar bostadsfrågan på har en stor inverkan på familjestrukturen och om barnen fortfarande har kontakt med drog- eller alkoholmissbrukande föräldrar.

Inte alla släktingföräldrar hade materiella behov, vilket kanske inte är förvånande med tanke på de många olika länder vi arbetar i, men där de har behov ställs de ofta inför svåra situationer och det kändes ofta som om de hade det sämre ställt än fosterföräldrar.

Olika länder har olika förhållningssätt till föräldrars sätt att hantera utmanande beteenden hos ungdomar. Det land där de här frågorna var mest framträdande verkade ha den mest auktoritära föräldraskapsstilen.

Meddelanden

Utifrån dessa intervjuer har vi kunnat lära oss mycket om anhängvårdares behov och behoven hos barnen de har hand om. Analysen vi gjort av intervjuerna ger oss en god grund för nästa fas i projektet, då vi kommer testa resurser som vi hoppas skall bidra till att lösa några av de behov vi har identifierat.

Det är dock uppenbart att vissa av de behov vi har identifierat inte kan mötas genom ett projekt av detta slag. Det fordras en vilja hos politiker och beslutsfattare i berörda länder att möta och lösa problemen. Vi hoppas att de lyssnar på vad vår rapport talar om för dem och att de hittar sätt att hantera frågorna som tas upp.

INLEDNING

Om projektet

EU-projektet Släktingföräldrar syftar till att förbättra kvaliteten på förebyggande program som riktar sig till barn och ungdomar som lever med släktingföräldrar och därmed förhindra utsatta barn och ungdomar från att ta skada till följd av alkohol eller droger.

Där barn inte kan tas om hand av föräldrarna på grund av drog- eller alkoholproblem måste andra familjemedlemmar ofta gå in. Mycket tyder på att familjemedlemmar som blir släktingföräldrar kan minska riskerna för de barn som står inför samma problem som sina föräldrar.

I Europa finns det hundratusentals barn och ungdomar som tas om hand av anhöriga på grund av alkohol- och narkotikaproblem hos föräldrarna. Ibland är dessa relationer sanktionerade av domstolar eller stöds av socialtjänsten. Men ofta tar far- och morföräldrar, farbröder, mosttrar eller syskon på sig rollerna på informell basis.

EU-projektet Släktingföräldrar bedrivs i 7 länder - Belgien, Italien, Litauen, Rumänien, Spanien, Sverige och Storbritannien – i syfte att stödja behoven hos familjer där släktingföräldrar ser efter barn på grund av deras föräldrars drog- eller alkoholproblem.

Projektet samordnas av Mentor UK, den ledande välgörenhetsorganisationen för förebyggande av användning av droger och alkohol hos barn och ungdomar i Storbritannien.

Om rapporten

Projektet utgår från förutsättningen att vi måste förstå behoven hos släktingföräldrar och barnen och ungdomarna som de har vårdnaden om. Våra partners har under det senaste året talat med släktingföräldrar om deras erfarenheter och om vilka behov de och barnen de tar hand om har.

Rapporten sammanfattar vad vi har fått höra och kommer att hjälpa oss att utveckla resurser som vi kan vara säkra på verkligen kommer att vara önskad av släktingföräldrarna.

Vi inser att erfarenheterna och behoven hos släktingföräldrar i delar av Europa inte alltid motsvarar behoven och erfarenheterna i andra länder. Vi tror ändå att det finns ett antal gemensamma teman i det vi fick höra, och vi tror att många släktingföräldrar känner igen den smärta och de svårigheter som andra i deras situation inom partnerskapet har upplevt.

BAKGRUND

Förhållandena skiljer sig oundvikligen mellan de olika länderna inom partnerskapet; de har olika rättsliga och politiska system, regelverken för släktingföräldraskap är mer eller mindre utvecklade och drogproblemen varierar mellan de olika medlemsstaterna.

Belgien

Det finns ingen specifik lagstiftning eller regelverk som omfattar släktingföräldraskap och missbruk. Vi känner inte heller till något program som stöder mor- eller farföräldrar eller andra familjemedlemmar vid omhändertagande av barn till missbrukande föräldrar. Under 2007 finansierade den federala regeringen tre projekt för barn till beroende föräldrar. Dessa projekt syftade till att hjälpa barn till beroende föräldrar att förstå och hantera föräldrarnas beroende och konsekvenserna för familjen.

Det finns ingen specifik organisation eller nätverk för släktingföräldrar i Belgien, så det är svårt att räkna det faktiska antalet släktingföräldrar.

Italien

Den nationella drogstrategin i Italien erkänner släktingföräldrar som en distinkt grupp, men det finns inget nationellt nätverk för att stödja dem.

Litauen

Släktingföräldrar är väl etablerade i Litauen, där 55 % av barnen från huvudstaden Vilnius, som inte bor med föräldrarna, placeras hos familjemedlemmar, jämfört med 36 % som placeras på institutionsboende och 9 % i fosterhem utan anhöriga.

Rumänien

Rumänien är, som ett f.d. kommunistland och som ny medlem i EU, ett land i förändring. Hälsoministeriet uppskattar att 10 % av befolkningen är alkoholmissbrukare. Beroende av illegala droger är mindre vanligt.

Spanien

Den spanska konstitutionen fastställer att social välfärd är en fråga för de regionala myndigheterna. I Spanien finns det 17 regioner och två autonoma städer, Ceuta och Melilla.

Den spanska drogstrategin erkänner inte släktingföräldrars behov för närvarande.

Sverige

I Sverige ser det sociala välfärdssystemet efter barnets intressen när det finns behov. När barn måste placeras utanför föräldrahemmet ska socialtjänsten alltid först kontrollera om barnet kan tas om hand av en anhörig eller annan närstående till barnet.

Siffror från 2008 visar att 16 200 barn var omhändertagna, av vilka 9-16 % beräknas bo hos släktingföräldrar.

Storbritannien

Social omsorg är en decentraliserad politisk fråga enligt brittisk lag. Mentor UK-projektets fokus har varit Skottland, där det finns cirka 1 600 barn som bor hos släktingföräldrar. Detta innebär en ökning med 91 % av de som placeras hos släkt och vänner under de senaste sju åren.

REKRYTERINGSMETOD

För att bedöma släktingföräldrarnas behov och behoven hos barnen som de har vårdnaden om hade projektet som målsättning att rekrytera 210 släktingföräldrar. Vi insåg riskerna med rekrytering i samband med utvecklingen av projektet och sade att:

Mentor UK är medvetna om att släktingföräldrar kan vara en mycket dold och svår grupp att nå. Projektet Grandparents, tillsammans med nationell och internationell forskning visar att det finns ett stort antal släktingföräldrar (även om det inte finns några exakta siffror), och att de ofta saknar stöd.

Vid planeringen av denna aspekt av projektet förväntade vi oss att projektansvariga inom partnerskapet skulle rekrytera genom befintliga nätverk, genom medier och genom att kontakta religiösa grupper, kommunala centra, sjukhus och socialtjänstavdelningar.

Partnerorganisationerna rapporterade att de mest framgångsrika metoderna för rekrytering var genom befintliga nätverk och socialtjänstnätverk. Exempelvis utvecklade Mentor Sweden en broschyr som förklarar projektets roll, vilken skickades ut till socialtjänstavdelningar och följde sedan upp detta med telefonsamtal för att bedöma intresset för projektet.

Mentor UK utvecklade ett partnerskap med Circle Scotland, ett familjecentrum i Skottland och tog kontakt med andra organisationer i Skottland som arbetade direkt med anhörigvårdare.

Vi kontaktade sedan släktingföräldrarna en och en och förklarade målen för projektet och exakt vad som skulle krävas av dem. Från början och under hela processen stöttades alla släktingföräldrar och alla var fullt medvetna om sin roll.

I Rumänien och Italien genomfördes rekryteringen genom att släktingföräldrarna kontaktades direkt. Holt Romania sa:

Baserat på Holt:s stora erfarenhet i Rumänien (mer än 15 år inom familjebevarande och krisrådgivande verksamhet) bestämde vi oss för att identifiera släktingföräldrarna utifrån våra egna ärenden.

Hinder för rekrytering

Nästan alla partners tyckte att rekryteringen tog längre tid än förväntat och de flesta rapporterade ett antal bakslag i sina ansträngningar, exempelvis rekryterades inga nya deltagare till projektet när media användes.

Det bör också nämnas att i denna fas av projektet hade två partners betydande problem med att rekrytera släktingföräldrar. Universitetet i Navarra utsattes för en terrorattack i oktober 2008, där 27 skadades och ytterligare 250 behövde behandling för luftvägsbesvär. Lyckligtvis förekom inga dödsfall, men personal som arbetade med projektet var inblandade i vården av de drabbade.

Mentor Sweden gick med i projektet sent, i september 2008, efter att en ursprunglig partner inte kunde medverka. Detta innebar att Mentor Sweden hade mindre tid på sig att hitta och rekrytera släktingföräldrar.

Ett antal partners nämnde att partnerskap med myndigheter försvårades av att projektet inte godkännts av en etisk kommitté. De Sleutel, den belgiska partnern, rapporterade t.ex. att två myndigheter kände sig förhindrade att hjälpa projektet på grund av detta.

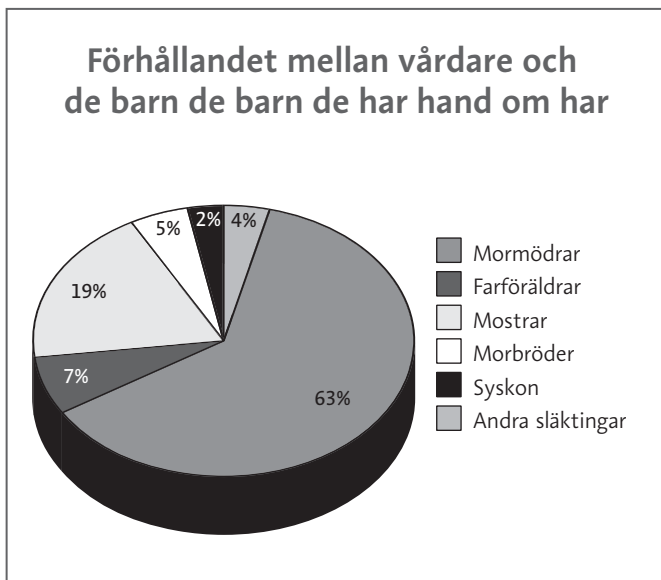
REKRYTERINGSRESULTAT

Syftet med projektet var att rekrytera 210 släktingföräldrar i partnerländerna, men i slutet av rekryteringsfasen hade partnerskapet rekryterat 183 släktingföräldrar (se tabell till höger).

Även om det är en besvikelse att inte ha kunnat nå målet, har varje partner haft möjlighet att intervjua tillräckligt många släktingföräldrar för att vi ska kunna göra en bedömning av släktingföräldrarnas behov i de 7 länder som projektet omfattar.

Litteraturstudien visar att majoriteten av släktingföräldrarna är mormödrar, och vi fann att detta återspeglades bland de släktingföräldrar vi kunde rekrytera. Som diagrammet visar var 63 % av de släktingföräldrar vi intervjuade mormödrar.

LAND	REKRYTERADE SLÄKTINGFÖRÄLDRARS
Belgien	18
Italien	35
Litauen	30
Rumänien	32
Spanien	21
Sverige	17
Storbritannien	30

Det fanns emellertid variationer i detta mönster. I Spanien talade vi t.ex. med dubbelt så många farbröder och fastrar/mostrar jämfört med antalet farföräldrar, och i Sverige var denna grupp tre gånger så stor.

Under utvecklingen av projektet vi var fast beslutna att lyssna på rösterna från släktingföräldrar från etniska minoriteter, eftersom vi insåg att samhället ofta finner det extra svårt att uppfylla minoriteters behov.

Som ett resultat av detta åtagande identifierades 12,5 procent av de intervjuade släktingföräldrarna, som tillhörande etniska minoriteter.

RESULTAT

"Det är en tung och lång process att ta barnet från föräldrarna till vård hos mor- och farföräldrar. En broschyr om hur detta förfarande skulle gå till, och stöd från socialarbetare, i stället för överksamhet och förvåning skulle ha gjort att vi känt oss mera tillfreds. Att göra detta i dagsläget tär på krafterna och är känslomässigt mycket tungt".

Släktingförälder - Belgien

Släktingföräldrar

Att bli släktingförälder är en stressfylld process. Både släktingföräldrarna och barnen är traumatiserade, förvirrade och oförberedda på vad som händer.

Även när den första chocken lagt sig har släktingföräldrarna och barnen behov som ofta inte verkar uppfyllas av samhället.

Materiella behov

Inte alla släktingföräldrar kände att de hade materiella behov. Mentor Sweden t.ex. säger:

När jag genomförde intervjuerna förvånades jag över att ingen verkade ha några ekonomiska eller materiella problem. Några av släktingföräldrarna tog upp pengar som ett problem, men knappast som det största problemet.

Detta var dock inte fallet i de flesta länder vi arbetar i. I många fall fann släktingföräldrar att de hade det betydligt sämre ekonomiskt som vårdare, och i flera fall gjordes jämförelser med situationen för fosterföräldrar.

Vi fann att släktingföräldrar tar (eller lämnar) ett jobb som en direkt följd av att de har blivit släktingföräldrar.

"Vi har inga bidrag och tvingas arbeta för att kunna uppfylla små önskemål (som att köpa en bit choklad eller kex), saker som är normalt för andra barn, men som de här pojkarna får mycket sällan"

Släktingförälder - Rumänien

Lika ofta som släktingföräldrarna kände sig tvingade att börja arbeta igen uttryckte de en känsla av att de inte kunde ge tillräckligt stöd åt barnen om de fortsatte att arbeta.

"Jag kunde inte bara lämna henne som hennes mamma gjorde, jag var tvungen att tillbringa mina dagar

tillsammans med henne för att få henne att känna sig hemma och som en del av familjen ... Jag hade så mycket ledigt att jag bara kände att det inte var rättvist mot min arbetsgivare längre"

Släktingförälder - Storbritannien

Förutom att de ibland tvingades fatta svåra ekonomiska beslut berättade släktingföräldrar som upplevde materiella behov hur svårt de tyckte det var att möta alla kostnader. Dessa inkluderade bostadsbehov (släktingföräldrar talade ofta om att vara trångbodda), att kunna köpa leksaker, kläder och andra konsumtionsvaror och tjänster som barn och ungdomar som inte är omhändertagna har tillgång till.

"Att gå på bio eller till simhallen är alldeles för dyrt, särskilt när jag har mina tre andra barn. Jag mår så dåligt för att de inte får någonting och ser ut som luffare, men vad ska jag göra?"

Släktingförälder - Storbritannien

"Vi har ingen tvättmaskin - det är så svårt att tvätta barnens kläder för hand; barnen behöver en dator som alla andra barn i området har".

Släktingförälder - Rumänien

Det bör noteras att där behoven uppfylls kan det uppstå oavsiktliga konsekvenser; att få en ny bostad kan innebära att behöva flytta från det område där släktingföräldern har bott under lång tid, och medföra extra kostnader som måste täckas av en fast inkomst.

"Eftersom huset är större går det åt mer gas och el för att värma upp det, så mina räkningar blir skyhöga varje månad". **Släktingförälder - Storbritannien**

Att flytta kan också innebära att barnen måste byta skola vilket kan leda till att både släktingföräldrarna och barnen förlorar sitt sociala umgänge.

Sociala behov

Många släktingföräldrar sa att processen att bli släktingförälder hade inskränkt deras egna sociala liv avsevärt, och sa också att de på grund av sin oro för barnens välfärd upplevde att de måste satsa på att tillgodose deras behov på bekostnad av sina egna behov.

"Det var länge sedan jag var ute. Jag är ensam, mina barnbarn är mina vänner".

Släktingförälder – Litauen

Släktingföräldrarna uttrycker en begriplig önskan om att kunna kompensera för den bristande stabilitet i omsorgen som barnen hade upplevt hos föräldrarna, men det tycks som om detta ofta skedde på bekostnad av deras eget välbefinnande.

"Det är en helt ny situation som du måste ta itu med och det gör dig rädd och skapar känslor av otillräcklighet". **Släktingförälder – Storbritannien**

Släktingföräldrar i hela projektet talade om den stigmatisering de kände, antingen på grund av vad den drogberoende föräldern gjorde eller på grund av att de behövde ha kontakt med de sociala myndigheterna.

"Som släktingförälder känner du ett stigma. Folk ser på dig annorlunda, som om det är något fel på dig eller din familj. Människor blir mycket nyfikna".

Släktingförälder – Sverige

Vid ett antal tillfällen talade släktingföräldrar om relationerna som de hade med andra familjemedlemmar. Några av dessa var positiva:

"Hela familjen hjälper till att ta hand om flickan. Hon blir snart sjutton år, hon är vacker och männen tycker om henne. Jag bad min dotter tala med henne om relationen med pojkarna. De är närmare varandra i ålder, vilket gör samtalet lättare."

Släktingförälder – Litauen

"Vi har fått stöd från båda familjerna. Erfarenheterna har varit mycket givande". **Släktingförälder – Spanien**

Samtidigt fann de att bli släktingförälder kan skapa spänningar. Vissa kände att de hade getts liten valmöjlighet av familjemedlemmarna när det gällde att ta på sig omvårdnadsansvaret. Vissa mor- och farföräldrar talade också om att övriga familjemedlemmar hade fått

dem att känna obehag; det fanns en förbittring över att de inte visade lika mycket intresse för andra barn i familjen.

Vårdbehov

"Mycket trött, och ibland vill jag inte ens leva"

Släktingförälder – Litauen

Det verkar som om många släktingföräldrar upplever att deras egen fysiska och psykiska hälsa har lidit till följd av att de blivit släktingföräldrar. Det finns emellertid en motvilja mot att sätta sina egna behov före barnens.

"Jag har inte tid att ens tänka på min hälsa."

Släktingförälder – Litauen

Psykiska problem medför andra stigman, men släktingföräldrarna erkände den stress som släktingföräldraskapet kan skapa. Mentor Swedens behovsbedömning uttryckte det så här:

En stor fråga är känslomässig stress som uppstår när en nära anhörig inte kan ta hand om sina barn på grund av drogproblem, och andra anhöriga måste ta över omvårdnadsansvaret. Släktingföräldraskap skapar en annan typ av problem än när det rör sig om någon utanför familjen. Det förekommer känslor av hat, skam, skuld, klander och kärlek. Dessa är mycket starka känslor och de är blandade, vilket gör dem ännu svårare att hantera. Släktingföräldrarna har svårt att tala om detta med andra familjemedlemmar, och ännu svårare att tala med den person som har "övergett" barnen. Några av släktingföräldrarna säger att det förekommer påtryckningar från släktingarna att de "måste" ta hand om barnet och det gör det svårt att säga "NEJ".

Många släktingföräldrar uttryckte en önskan om att kunna tala om problemen i deras liv med sina vänner eller med någon som kunde förstå vad de upplever.

Alla måste prata med någon om denna känsliga fråga.

Släktingförälder – Rumänien

"Jag kom hit i dag med en känsla av att jag bara ville ge upp och nu när jag har träffat människorna här har jag förhoppningar om att saker och ting kommer att förändras". **Släktingförälder – Storbritannien**

Relationer med anställda inom socialtjänsten

Den relation släktingföräldrar har med socialtjänsten känns ofta obehaglig, och många släktingföräldrar uttryckte sin bestörtning över det sätt de hade behandlats på.

"Jag har haft tre studenter nu och det är uppenbart att de inte har en aning om vad jag talar om... Jag måste upprepa min historia om och om igen för var och en av dem, eftersom det inte verkar finnas några anteckningar eller något överhuvudtaget om mitt fall!"

Släktingförälder – Storbritannien

"De får dig att känna dig dum, så ibland gick jag bara med på vad de sa för att få mötet överstökad".

Släktingförälder – Storbritannien

Släktingföräldrar i Litauen verkade vara motvilliga att erkänna att de hade några behov och behovsanalysrapporten från landet sa:

Man kan anta att släktingföräldrarna var rädda för att ange att de behövde hjälp från staten, eftersom detta kunde antyda att de inte kunde utföra sina arbetsuppgifter.

I Italien var släktingföräldrar ovilliga att skriva ett avtal med projektet i händelse av att det skulle påverka hur de uppfattades av tjänstemän, och eftersom behovsbedömningsrapporten klargör att myndigheterna inte lyssnar på dem:

Familjerna är klart överraskade över möjligheten att få visa sina behov och önskemål, eftersom de inte är vana vid att få uppmärksamhet i detta avseende.

I Sverige kände sig vårdare förnedrade av byråkratin när det gällde att tillgodose behoven.

Strukturen hos socialtjänsten talar om auktoritet. Många av anhörigvårdarna talar om en struktur av skuld, de biologiska föräldrarna har misslyckats i sin föräldraroll och därför överlämnas ärendet till anhörigvårdare. De känner sig granskade i minsta detalj. Detta skapar mindervärdeskomplex och en känsla av att du måste tigga - om pengar eller om hjälp. Det är en osund struktur.

Barnens behov

"Jag skulle aldrig säga till henne att hon är annorlunda, eftersom jag har försökt uppfostra henne i en normal och kärleksfull miljö så mycket som möjligt. Men sanningen är att hon är annorlunda, att hon inte bor i ett lyckligt hem med sin mamma och pappa, hon bor hos mormor. Hennes mamma är en knarkare och hennes pappa är en förlorare som inte duger till någonting och som inte bryr sig om henne".

Släktingförälder – Storbritannien

Utbildning

Några av släktingföräldrarna som intervjuades i projektet sa att de kände sig som om de var oförmögna att förstå utbildningen som barnen får.

"Vi hade aldrig de ämnena i grundskolan som de har nu. Detta gör det svårt att hjälpa våra barnbarn med läxorna".

Släktingförälder – Belgien

Släktingföräldrar uttryckte också oro över misslyckad skolgång och över barnens beteende i skolan.

"Jag är verkligen rädd när han går till skolan, han förleds lätt och när han nu försöker hitta en ny grupp med vänner oroar jag mig för vad han kan behöva göra för att bli accepterad".

Släktingförälder – Storbritannien.

"Problemen började redan i 12-årsåldern, när hon började skolka och vara i dåligt sällskap".

Släktingförälder – Litauen

Drog- och alkoholinformation

"Vi skulle behöva stöd för att kunna tala om drogmissbruk utan att skylla på föräldrarna".

Släktingförälder – Belgien

Många släktingföräldrar uttryckte oro över att barnen de har vårdnaden om är sårbara när det gäller drog- och alkoholproblem. De talade om att vilja skydda dem från dessa risker, och många uttryckte en önskan om att som vårdare bli bättre informerade om droger och alkohol.

Många mor- och farföräldrar säger att de vill ha mer information för att kunna starta en dialog med sina barnbarn. Släktingföräldrar som deltog i undersökningen rapporterade att de skulle vilja få tillgång till resurser som försåg föräldrar och morföräldrar med gratis information och verktyg för att utbilda sina barn och barnbarn om riskerna med droger och alkohol.

Behovsbedömningsrapport – Italien

Andra däremot antog att skolan skulle tillhandahålla tillräckligt med information om dessa frågor.

"Kanske skulle skolan kunna hjälpa till att visa videor, intervjuer och ordna föreläsningar om skadorna".

Släktingförälder – Litauen

Beteende

"De behöver kärlek, hängivenhet, omsorg, 24 timmar om dygnet. Det fanns en brist på kärlek från föräldrarna. De behöver nu mer uppmärksamhet för att kompensera för de här bristerna".

Släktingförälder – Spanien

Släktingföräldrar förstår att barnen de har hand om är sårbara, men de är också rädda för att den här sårbarheten ska få dem att ta stora risker, något de som vårdare oroas mycket över.

"Jag är rädd, eftersom flickan röker (...) flera gånger har hon inte kommit tillbaka hem i tid".

Släktingförälder – Litauen

Flera släktingföräldrar uttryckte oro över beteendet hos barn de har vårdnaden om och deras förmåga att hantera detta beteende.

"Hans syster kommer på besök varje lov, men hans beteende förändras ca två dagar innan hon ska åka igen, han slår henne och skriker åt henne, men när hon går grabbar han tag i henne och gråter, eftersom han inte vill att hon skall gå. Det gör ont när jag ser det".

Släktingförälder – Storbritannien

Vissa släktingföräldrar föreföll föredra auktoritära uppfostringsmetoder, men medgav att dessa metoder inte var så effektiva som de skulle önska.

"Jag klippte hennes hår eftersom jag var så arg, kanske jag gjorde fel. (...) Men straff fungerar inte, hon är inte rädd för någonting". **Släktingförälder – Litauen**

Många släktingföräldrar uttryckte en önskan om att kunna hjälpa barnen de hade vårdnaden om att hantera sina känslor mer produktivt. Vi fick emellertid varningen att dessa hjälpmedel måste utarbetas noggrant. Vissa släktingföräldrar ansåg att det innebar ett underkännande av deras erfarenheter som föräldrar att bli erbjudna lektioner i föräldraskap eller stöd.

"Jag har uppfostrat tre vuxna män redan och jag behöver inte bli behandlad nedlåtande i en dum klass av några nybörjare som berättar för mig hur jag skall uppfostra ett barn!" **Släktingförälder – Storbritannien**

SLUTSATSER

Det är svårt att sammanfatta rekommendationerna från hela projektet med säkerhet. Vad varje partner i projektet har funnit är klara bevis för att det finns behov som vi kommer att ta upp i projektet under de kommande två åren.

Vissa behov som identifierats i detta dokument ligger utanför ramarna för det här projektet; rättsliga och ekonomiska hinder som vuxna och barn de har vårdnaden om skapar betydande problem för släktingföräldrar och bör vara en fråga av största betydelse för beslutsfattare och lagstiftare inom hela EU.

Släktingföräldrar från hela projektet har uttryckt ett antal informationsbehov. De har på olika sätt sagt att de vill ha:

- En vägledning till att bli släktingförälder
- En rättslig vägledning
- Information om droger och alkohol
- Information om att hjälpa barnen och ungdomarna de har vårdnaden om att hantera sina beteenden på ett mer produktivt sätt

Släktingföräldrar har också tydligt uttryckt att det skulle vara till hjälp att komma i kontakt med andra i deras situation. Att kunna höra andras berättelser och att kunna förvänta sig empati från en grupp verkar vara ett väldigt starkt önskemål för att skapa positiva resultat för släktingföräldrar.

Släktingföräldrar säger också att de skulle vilja att socialtjänsten kunde vara mer lyhörd för deras och barnens behov. De förstår att de tillhandahåller en tjänst åt staten, som sannolikt är billigare än en som tillhandahålls genom andra former av vård, men de tycker inte att detta ska innebära att de får en andra klassens service från socialarbetare.

- Association Mentor Lietuva
- De Sleutel
- Holt Romania
- La Regione Abruzzo
- Mentor Sverige
- Mentor UK
- University of Navarra

Mentor Sverige
Riddargatan 7A,
SE-114 35 Stockholm
Sverige

T: +46 (0) 8 789 11 80
E: info@mentor.se

Charity number: 80242-7560